

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Cap. II. De voti redemptione seu commutatione, irritatione, dispensatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

huic exequendo amplius aptus non est ob virium defectum, non obligatur ad illud exequendum, ut Suar. *cit. cap. 19. num. 15.* Sanch. *cit. cap. 2. n. 50.* Castrop. *l. c.* secus est de difficultate verb. g. ad servandam castitatem nata ex propria voventis voluntate depravata ex ejus mala inclinatione & peccatorum multiplicatione. dum autem dubium est, num ita res promissa mutata, ut quid moraliter diversum censetur, judicandum pro obligatione voti; quia dubia excusatio certam obligationem tollere nequit. Cujus tamen contrarium est, seu cessat obligatio, si difficultas aliaque circumstantia supervenientes reddant honestatem materiae dubitabilem, cum gratum esse non possit Deo exequi rem, de cujus honestate dubitatur. Sanch. *loc. cit. num. 34.*

3. Tertio cessat obligatio voti lapsu temporis ei finiendae praefixi à vovente verb. grat. dum quis vovit per annum abstinere à carnibus, elapso anno cessat hujus voti obligatio. Tempus namque executioni voti dupliciter praefigi potest. Primo animi finiendi obligationem; in quo casu, si non impleatur votum, tota ejus obligatio extinguitur. Secundo eo animo praefigi potest, ne ultra illud differatur. In quo casu, si votum non impleatur, manet obligatio illud exequendi etiam post illud tempus, non secus ac qui debet censum intra annum solvere, eumque interea non solvit, non exinde à solutione liberatur, sed adhuc post annum illum pergit obligari & urgeri ad eum solvendum, quia tempus in illo voto designatum fuit ad excitandam executionem, non ad finiendam illius obligationem. Ita docent cum communi. Valent. *l. c.* Azor. *l. c. quest. 13.* Sanch. *lib. 4. c. 14. num. 25.* Bonac. *d. 4. quest. 2. p. 5. §. 1. num. 5.* Castrop. *l. c. p. 14. n. 1.* Porro dum vovens certus non est de intentione sua, num priori modo eam temporis affixerit, id eum fe-

cisse colligitur inter caetera ex circumstantia temporis, dum ea continet specialem devotionem, ex qua vel ob quam principaliter votum emissum verb. g. dum quis vovit jejunare feria sexta principaliter ob memoriam passionis Christi, & eo die non jejunavit, cessat obligatio jejunandi alio die; quia et si illo die jejunium adhuc implere posset, non tamen tale, quale promisit. Ita Sanch. *l. c. num. 28.* Suar. *lib. 4. c. 13. num. 5.* Bonac. *l. c. a. n. 6.* Castrop. *l. c. num. 2.* Sic quoque si vovens jejunare feriis sextis hoc mense, id semel iterumve omisit, non teneri etiam feria aliqua sexta alterius mensis jejunare censet Castrop. num. 3. non esse improbabile, quia esto ex illo jejunio sequatur idem cultus passionis dominicae, non tamen idem in individuo cultus, qui promissus est. Sic etiam eum, qui votum non alligavit certo temporis ob devotionem specialem, sed ob propriam utilitatem v. g. confiteri octavo quoque die, idque omisit, non teneri confiteri alio tempore, censent Suar. *l. c. n. 6.* Bonac. *l. c. n. 8.* quod Castrop. *n. 4.* verissimum credit in votis perpetuis, non tamen ita in votis non perpetuis, de caetero habere locum hanc doctrinam de cessatione obligationis etiam in votis realibus v. g. dum quis vovit dare Eleemosynam singulis feriis sextis ob memoriam passionis, censent Suar. *l. c. n. 9.* Bonac. *n. 11.* Castrop. *n. 5.* Qualiter verò cesset obligatio voti, ejusdem commutatione irritatione, dispensatione, dicitur *cap. seq.* Illud hic notandum in omnibus illis casibus in quibus quis impotens redditus ad executionem voti, sive cum, sive sine sua culpa, non obligari illum ad compensationem aliquam; quia ex nulla lege, neque divina, neque Ecclesiastica, neque ex ipso voto talis obligatio oritur; cum vovens solum ad rei promissae executionem se intenderit obligare. Bonac. *l. c. p. 5. §. 3. in fine.* Suar. *cit. l. 4. c. 15. n. 7.* Castrop. *l. c. p. 14. in fine* cum D. Tho. *2. 2. q. 8. a. 3.*

CAP. II.

De voti redemptione seu commutatione, irritatione, dispensatione.

Quest. 893. Redemptio voti quid sit & quoruplex.

Resp. Redemptio voti aliquanto strictius accepta tunc fieri dicitur, quando obligatio voti personalis cum opere aliquo reali, v. g. peregrinatione cum datione eleemosynae commutatur, ut Lesl. *l. 2. c. 40. dub. 11.* Sanch. *l. 4. mor. c. 24. n. 1.* Arg. *c. 1. h. t.* aliquanto latius accepta est liberatio à voto nondum soluto. Quae ferè fit modis sequentibus: commutatione, irritatione dispensatione, deficientia aut commutatione materiae, conditione, dum votum est conditionale, vel tempore. De tribus posterioribus jam actum in precedentibus, de tribus reliquis agetur in praesente.

Quest. 894. Quid sit commutatio voti, quae vota & qualiter commutari possint.

1. Resp. Ad primum: commutatio voti est translatio obligationis à materia voti prius facti ad materiam aliam priori surrogandam. Prout sumitur ex *c. 1. 4. & alius h. t.*

2. Resp. Ad secundum: potest fieri haec commutatio in melius, aequale, vel minus bonum. Et quidem omnia vota commutari possunt in evidenter melius ut habet communis. Et sic in specie omnia

R. P. Leu. Jur. Can. Lib. III.

vota commutari possunt in vota religionis per professionem in religione tanquam obsequium Deo gratius, in quo omnia alia obsequia particularia Deo promissa ac debita meliore & eminentiore quadam ratione continentur. D. Tho. *2. 2. q. 88. a. 17. ad 1.* Sanch. *l. 5. mor. c. 5. n. 38.* juxta *c. 4. h. t.* Extenditurque hoc ipsum ad vota, etiam non tantum personalia, sed & realia quatenus sunt promissiones & obligationes erga Deum. Sic votum peregrinationis in terram sanctam commutatur seu tollitur per professionem non tantum quò ad laborem perfectionis, sed etiam quò ad subsidium conferendum terrae sanctae. Pirh. *h. t. n. 28.* Barbof. *l. c.* citatis aliis, contra Angel. Syl. Naldum tenentes non posse commutari per professionem, quò ad id, quod profitens vovet dare directè in subsidium terrae Sanctae. Item ad vota perpetua. Item vota emissa in novitatu. Item ad vota reservata Pontifici ut AA. citati. Et quidem ipso jure absque alia intentione illa commutandi, seu absque eo, quòd vovens quicquam de ea commutatione cogitaverit ut Pirh. *n. 28.* & Barbof. *inc. 4. h. t. n. 2.* citatis plurimis aliis. Cum Sanch. *cit. c. 5. n. 39.* Non tamen extenditur ad vota specialiter reservata Pontifici, quae commutari nequeunt in evidenter melius excepta professione selemni, juxta dicta,

Q o o o

dicta,

dīcta, aut etiam in aliud reservatum, saltem sine auctoritate pontificis. V. g. votum peregrinationis Romanae in votum castitatis; cum eo ipso, quod reservata sint arbitrio superioris, non sint relicta arbitrio voventis. Pirh. *h. t. n. 26.* cum Tamb. *l. 3. in decreto 9. c. 16. §. 5. n. 14.* Item excipiuntur vota realia emissa in favorem seu commodum Ecclesiae vel alterius communitatis, aut etiam hominis privati, acceptata ab iis; quia haec nequidem commutari possunt seu extingui per professionem religiosam; cum per illa acceptata jam jus quasitum sit tertio, cui non semper gratius, quod melius est, neque DEO gratum obsequium promissum cum derogatione juris alterius seu injuria erga alterum, secus tamen si votum ab illo tertio non acceptatum. Sanch. *cit. c. 5. num. 43.* Pirh. *n. 26. juncto n. 28.* an verò licitum sit post commutationem voti etiam factam in melius commutare in æquale, dubitatur. Affirmat Dian. *loco mox citando. resol. 8.* apud Barbof. *l. c.* Sic etiam exceptis jam votis, omnia vota commutari possunt in evidentem æquale seu æquè bonum, saltem interveniente auctoritate superioris. Sanch. *l. 4. mor. c. 49. num. 12.* Suar. *l. 4. de voto. c. 19. n. 3.* Dian. *resol. mor. p. 1. tract. miscell. resol. 9.* Barbof. *l. c. n. 3.* Pirh. *num. 25.* quin & in bonum notabiliter minus, non tamen tunc interveniente nuda commutatione, sed etiam dispensatione. Tamb. *l. c. num. 8.* Pirh. *num. 25. in fine.* De cetero in votorum commutatione non esse opus servare unitatem aut similitudinem, sed posse votum reale in personale & personale in reale commutari, tradunt Suar. *de relig. Tom. 2. tr. de voto l. 6. c. 19. num. 16.* Sanch. *in decal. Tom. 1. l. 4. c. 56. num. 14.* quos sequitur Barbof. *in c. 2. h. t. n. 5.* quamvis idem in *c. 7. h. t. n. 13.* Consilii esse dicat, ut personale in personale, reale in reale commutetur, & ita tenent Suar. & Sanch. *loco mox citand. eò quòd vel sic magis accedatur materiae prioris voti: quin & votum perpetuum in temporale, cum temporali obsequio nobiliori obsequium perpetuum compensari possit, ut cum Suar. & Sanch. Castrop. l. c. p. 15. n. 4.* In commutando tamen voto peregrinationis Jerosolymitanae habendam rationem expensarum faciendarum in eundo, ibi commorando, & redeundo monent Sayr. in *clav. reg. l. 6. cap. 12. n. 10.* Azor. *p. 1. l. 11. c. 18. q. 13.* Suar. *l. c. c. 19. in fine.* Sanch. *l. c. c. 59. à n. 11.* Barbof. *in c. 7. h. t. num. 9.* Quamvis autem hoc votum, maximè si in subsidium terræ sanctæ factum, soliti olim fuerint Pontifices commutare in eleemosynam illuc mittendam ob urgentem necessitatem succurrendi illis temporibus expeditioni bellicæ; hodie tamen, cum expeditio illa cessaverit, illa commutatio non est necessaria, sed instar aliarum commutatio fieri potest. Suar. *l. c.* Sanch. *l. c. n. 26.* Barbof. *l. c. n. 12.*

Quæst. 894. A quibus & quibus de causis fieri possit votorum commutatio?

1. Resp. Ad primum, primò votum in evidentem melius qui libet auctoritate propria commutare potest, nisi aliqua lege vel præcepto prohibeatur, aut jus quasitum tertio per prius votum sit. Covar. *de pactis p. 1. §. 5. n. 3.* Valent. *2. 2. d. 6. q. 6. p. 7. vers. hac ipsa.* Suar. *l. c. c. 18. à n. 4.* Sanch. *c. c. 49. n. 4.* Laym. *l. c. c. 8. n. 19.* Azor. *p. 1. l. 11. c. 18. q. 1.* Castrop. *tr. 15. d. 2. p. 15. n. 2.* Barbof. *in c. 1. h. t. n. 4.* citatis insuper plurimis aliis, ex ea ratione, quòd, si res in quam transfertur obligatio voti prioris consideratis omnibus sit melior, sit

etiam eo ipso Deo gratior, adeoque commutans rem meliorem abundantius satisfaciat obligationi suæ, quod potest absque interveniente auctoritate superioris. Adhæc cum votum impedire nequeat majus, nequeat etiam impedire subrogationem perfectioris materiae, dixi tamen primò: *in evidenter melius:* nam dum incertum seu dubium est, num commutatio fiat in melius, necessaria est auctoritas prælati. Sanch. *l. 4. c. 49. n. 7.* Reginald. in *pr. for. penitent. c. 18. n. 348.* Barbof. *in c. 1. h. t. in fine.* Nisi lege aliqua prohibeatur, ut contingit in votis reservatis Pontifici, quæ issemel facta prohibet alterius arbitrio etiam in melius commutari, excepta professione religiosa. Dixi etiam: *nisi jus quasitum alteri,* dum nimirum in vovendo directè quoque spectatus favor illius, isque eum acceptavit; tunc enim ad commutationem validam requiritur consensus illius Castrop. *cit. p. 15. n. 2.*

2. Resp. Ad primum secundò: commutatio voti in evidentem æquale juxta probabiliorum & communiorum eget auctoritate prælati. Ita ut sine illa facta sit nulla. Suar. *l. c. c. 19. n. 3.* Sanch. *cit. c. 49. n. 12.* Reginald. *l. c. n. 349.* Filliuc. *Tom. 2. tr. 26. c. 10. n. 28.* Castrop. *l. c. p. 17. n. 2.* Barbof. *in c. 4. h. t. n. 3.* citatis aliis. Pirh. *h. t. n. 25.* contra Bonac. *de LL. d. 4. q. 2. p. 7. §. 3. n. 8.* Dion. *resol. mor. p. 2. tr. 2. miscel. resol. 9.* Tamb. *l. 3. in decal. c. 16. §. 5. n. 14.* ex ea ratione. Quia nemo se eximere potest auctoritate propria ab obligatione voti, nisi subrogando melius seu majorem compensationem; & commutatio in rem æqualem non secus ac dispensatio est actus jurisdictionis, adeoque nulli competit, nisi prælato habenti jurisdictionem ordinariam vel delegatam. Non tamen æqualitas ita rigide & scrupulosè spectanda, ut certò de illa constare debeat prælato; cum difficillimum sit invenire æqualitatem mathematicam, sufficit proinde æqualitas moralis, qualis reputatur, quoties excessus manifestè non apparet. Unde etiam commutationem fieri posse in paulo minus; cum, quod parum distat ab æqualitate nihil distare videatur, & moraliter adhuc æquale sit. Docent Suar. *l. c. n. 9.* Laym. *l. c. c. 8. n. 24.* Azor. *l. c. c. 8. q. 6.* Sanch. *l. c. c. 50. n. 7.* Castrop. *l. c. n. 3.* quam etiam æqualitatem moralem inter tres quoque diversas rei prudens, spectata qualitate tum voventis, tum rei promissæ & finis, ob quem factum votum, facile inveniet cujus proinde arbitrio hæc commutatio relinquenda ut Laym. *n. 25.* Suar. *n. 21.* Lesf. *cit. c. 40. n. 109.* Castrop. *n. 4.* Sanch. *n. 6.*

3. Resp. Ad primum tertio: multò minus ob rationes præced. resp. datas votum sine auctoritate superioris commutari potest in opus notabiliter minus bonum: quia tunc non est nuda commutatio, sed etiam intervenit dispensatio. Pirh. *h. t. num. 25.* cum Tamb. *l. c. n. 8.* & communi. Unde etiam pollens tantum facultate commutandi vota commutare non potest ea in minus bonum, sed tantum in æquale, factaque ab eo talis commutatio est nulla, nec liberat voventem ab obligatione prioris voti. Suar. *cit. c. 19. n. 14.* Nav. *l. 3. consilior. lit. de voto. conf. 19. in 2. edit.* Azor. *l. c. c. 18. q. 13.* & alii quos citat & sequitur Castrop. *cit. p. 17. n. 2.* ex ea ratione quòd ab obligatione voti prælatus nullus aliquid liberare possit, nisi quatenus vice Dei fungitur; utentes autem tantum facultate commutandi funguntur tantum vice Dei ad liberandum voventem à voti obligatione, subrogatà materia æquali. Estque hæc potestas commutandi in minus potestatis dispensativa.

4. Resp. Ad primum quartò: in genere vota

commutare potest Episcopus aliusve Prælati in voventem obtinens jurisdictionem quasi Episcopalem. Et quandoque ex privilegio Confessarius v.g. tempore Jubilæi, reservata tamen non nisi Papa. Et in genero omnes qui potestatem in iis dispensandi, sive ordinariam, sive delegatam habent. Castrop. *tr. 15. d. 2. p. 14. n. 4.* Lesf. *l. c. n. 108.* Laym. *cit. c. 8. n. 20.* Pont. *de mat. l. 8. c. 10. n. 3.* Sanch. *cit. l. 12. n. 9.* juxta *reg. 53. in 6. cui plus licet, utiqueliceret, quod minus est.* Quale quid est commutatio præ dispensatione; cum per eam voti obligatio non omnino tollatur, sed sub onere alterius materiæ subroganda. Quamvis, ut Castrop. *l. c. p. 16. n. 2.* citatis Cajet. *2. 2. q. 28. a. 12.* Covar. *de pactis p. 1. §. 3. n. 4.* Suar. *l. 6. c. 18. n. 7. & 8.* Laym. *l. c. n. 24.* spectata vocis proprietate & communi acceptione commentatio ad solam æqualem subrogationem non ad minorem extendatur.

2. Resp. Ad secundum: primò ad commutationem voti in evidenter melius, ubi ea non prohibetur, alia causa non requiritur, quam quod id sit DEO gratius. Secundò commutatio in rem æqualem à Prælato scienter absque omni causa facta est nulla; nemini enim concessa est potestas vota remittendi, sive per commutationem, sive per dispensationem, quia talis concessio foret irrationabilis. Barbof. *inc. 1. h. t. n. 4.* citatis aliis plurimis. Castrop. *l. c. p. 17. num. 4.* cum Suar. *l. c. cap. 20. num. 7.* Secus tamen est, ut iidem, si Prælati bona fide procederent, credens adesse causam, quia ipsa bona fides prælati est pro causa, & ne deus censeatur rigorosus exactor, quin etiam ubi prælati commutat votum in rem certè æqualem, iudicans probabiliter, vel etiam dubitans esse meliorem, nullam desiderari causam, tradit Sanch. *in Decal. l. 4. c. 49. n. 16.* apud Barbof. *l. c.* causæ verò ad hanc commutationem sufficientes sunt, quod votum editum ab impubere, quod rei executio jam minus expedita. Quod opus subrogatum cum majore fructu & consolatione peragendum speretur, quin & quævis causa rationalis, etiam major propensio voventis. Reiffenst. *h. t. n. 47.* Tertio multò magis multòque major causa requiritur ad commutationem in opus bonum notabiliter minus, qualis est gravis difficultas voventis in exequendo, ejusque fragilitas, aut periculum agendi contra votum, anxietas & scrupulositas ex voto priore proveniens, & universaliter omnes causæ sufficientes ad dispensandum; quippe ad quod requiruntur causæ graviore, quam ad commutandum; cum dispensatio sit totalis, commutatio verò particularis tantum extinctio obligationis. Reiffenst. *l. c.*

Quest. 895. Irritatio votorum quid sit, & quotuplex,

1. Resp. Ad primum: irritatio voti est obligationis ejusdem ablatio, facta per illum, qui potestatem in voventem, vel in materiam voti habet, pro cuius definitionis declaratione supponendum, dupliciter voventem in vovento dependere posse à voluntate alterius. Primò si voluntas voventis taliter subiecta sit alteri, ut nunquam censeatur se velle obligari, nisi sub tacita conditione, si alter consenserit, vel non repugnaverit. Quod contingere potest, vel ex natura & conditione intrinseca personæ voventis, quia ea integre alteri subiecta est, ut filius impubes patri, religiosus prælato, vel quia vovens citra talem subjectionem liberè hic

& nunc ita se subiecit alterius consensui & voluntati, ut nolit obligari, nisi quatenus alteri placitum est. Secundò dependere potest ab alterius voluntate quò ad materiam promissam; vel quia alter materiæ illius dominium aut administrationem habet, vel quia absque eo illam prohibere potest. Ita Castrop. *l. c. d. 2. pag. 1. num. 1.* juxta quæ

2. Resp. Ad secundum: Irritatio duplex est, una directæ & propriè talis. Quæ ex subiectione, quæ vovens subiecit alteri fit; & hæc respicit actum voventi, illumque de medio tollit, seu votum extinguit, absque eo, quòd reviviscat: estque irritatio ex hac subiectione personali proveniens actus non jurisdictionis, sed domini, quatenus superior ratione potestatis dominativæ habet jus, ne subditus obligetur aliter, quam pro suo consensu & voluntate. Altera indirectæ & impropiè talis, quæ materiæ promissam respicit impediendo ejus executionem, quæ potius suspensio quam irritatio vocatur, utpote quæ per se non extinguit votum, sed obligationem illius suspendit, dum impedimentum durat; quo tempore cessat illius obligatio; quia cessat optitudo illud exequendi, sed hoc per accidens. Estque hæc irritatio proveniens ex subtractione materiæ aliquando actus jurisdictionis, tum spiritualis, dum Pontifex vel Episcopus materiam promissam prohibet, vel aliquid cum illius executione incompatible præcipit; Tum temporalis, dum Magistratus secularis simile quid præcipit. Quandoque est actus domini, tum propriè, tum impropiè talis, quando herus ob jus, quod habet famulo imperandi, vel habens potestatem dominativam talem materiam non vult subijci voto, vel ex potestate dominativa præcipit aliquid incompatible cum executione. Castrop. *l. c. num. 2. & 3.* Porrò in eo, num potestas hæc irritandi vota ex jure naturali, an ex jure positivo pontificio ortum habeat in hoc non ita consentiunt AA. prius docent Sotus *l. 7. de just. quest. 3. a. 1.* Azor. *l. c. cap. 17. quest. 3.* Suar. *Tom. 2. de relig. l. 6. de voto c. 6. num. 2. & 3.* Sayr. *in cla. reg. l. 6. cap. 10. n. 7.* & alii apud Castrop. *num. 4.* eò quòd filius patri, servus domino, religiosus prælato naturaliter subijciuntur, in qua subiectione fundatur potestas irritandi vota. Posterius nihilominus tenet Castrop. *l. c.* & quidem de potestate irritandi indirectæ, utpote quæ ex jurisdictione jure positivo concessa, vel ex dominio jure gentium introducto, id manifestum ait. De potestate quoque irritandi directæ id probat discurrendo per singulas personas, quibus ea competit. quem vide.

Quest. 896. Ad quæ vota extendat vel non extendat se potestas irritandi,

1. Resp. Primò extendit se ad sequentia, de quibus magis dubitari poterat. Primò ad vota interna non manifestata. Nihil enim obstat, quò minus ea facta superiori displiceant, isque dicere possit subdito suo religioso: si hoc vel illud votum fecisti, nolo te esse obligatum, seu irritò illud. Et licet is circa actus internos sibi incognitos jurisdictionem præceptivam & punitivam exercere nequeat, nil tamen vetat, quin jurisdictionem deobligatoriam circa illos exercent; cum aliud sit onus imponere, aliud ab eo liberare, ad quod posterius nulla in specie requiritur cognitio: Ita Vasq. *1. 2. d. 160. c. 4. n. 17.* Suar. *l. c. c. 17. n. 8.* Sanch. *l. 4. c. 24. n. 40.* Castrop. *l. c. p. 3. §. 1. n. 1.*

00002

Secun-

Secundò ad vota futura, dum gaudens potestate dominativa potest nolle, ut vota emittenda à subdito ei prius non communicata valeant, contra quam ejus nolitionem ea emissa sunt nulla. Sanch. *l.c. n. 49.* Suar. *l. 3. de voto. c. 3. n. 15. infine* Laym. *l.c. n. 7.* Castrop. *l.c. n. 2.*

Tertiò ad vota emissa cum licentia superioris inferioris, dum ea etiam addita ab eo promissione ea non evocandi irritare potest superior major. Suar. *l. c. n. 8.* Laym. *l. c. c. 8.* Sanch. *l. c. n. 27.* Castrop. *l. c. §. 2. n. 2.* Idem est de Superiore eodem, qui licentiam dedit, etiam cum promissione eam non revocandi, alioque superiore æquali qui licentiam non dederit. Per datam enim licentiam non eximitur ab ejus subjectione, etsi is peccet contra fidelitatem revocando licentiam, alter etiam æqualis superior eadem in irritando pollet facultate. Cajet. *2. 2. quest. 8. a. 8. du. 2.* Azor. *l. c. c. 17. quest. 6.* Sanch. in *Decal. l. 4. c. 27. à n. 9.* Castrop. *l. c. à n. 4.* qui descendendo ad singulos superiores eosdem & æquales, probat eos posse irritare vota suorum subditorum aut quasi talium habentium licentiam ab eodem vel æquali superiore. Secus tamen est de superiore inferiore, qui votum subditi habentis licentiam à superiore altiore irritare non potest. ut habet communis.

Quartò juxta probabilem extendit ad vota emissa tempore subjectionis, implenda tamen non nisi subjectione dissoluta; eò quòd licet voluntas voventis & materia promissa pro tempore, quo votum obligat, non sint obnoxia subjectioni, erant tamen ei obnoxia pro tempore, quo contrahebatur obligatio, adeòque cum ea contracta inconsulto Superiore, in cujus gravamen & irreverentiam ea cedit, poterit ab illo irritari in tempus quo vovens erit liber, quòd ipsum tamen cum Sanch. *l. 4. Sum. c. 29.* distinguit Castrop. *Tract. 15. d. 2. p. 3. §. 4. n. 1.* ut procedat dum vovens est plene subditus, quòd ad voluntatem, secus, si tantum quòd ad materiam promissam, hujus enim vota relicta in tempus libertatis irritare nequit, utpote ei non præjudicantia.

2. Resp. Secundò: è contra ad vota emissa tempore subjectionis irritanda tempore illo elapso, dum nimirum voventes exempti & subtracti jam sunt potestati & subjectioni prælatorum aliorumve, sub quorum potestate prius erant, se non extendit amplius eorum potestas, utpote, integrè & absolute per talem exemptionem & subtractionem extincta. Sanch. *cit. l. 4. c. 30. n. 7. & 8.* Laym. *l. c. c. 7. n. 14.* Castrop. *l. c. §. 3. n. 2.* Unde jam deducuntur sequentia, primò quòd Prælatus regularis irritare nequeat vota religiosi assumpti in Episcopum, Sanch. *l. c. n. 21.* Laym. *l. c.* Castrop. *n. 3.* contra Sa. *v. voti irration. §.* eo verò deposito Episcopatu redeunte ad religionem, vota ab ipso facta ante Episcopatum, quin & facta in Episcopatu irritare possunt prælati regulares, quia denuo eis subiectus. Sanch. *n. 22.* Castrop. *l. c.* Idem est de justè transeunte ad aliam religionem; hujus enim vota in priore religione emissa prælati illius irritare nequeunt, ne quidem pro tempore, quo est in novitiatu alterius religionis, utpote quo durante priorum superiorum jurisdictio in eum est suspensa. Sanch. *n. 28.* Castrop. *l. c.* Idem de eo, qui in perpetuum justè ejectus à religione, utpote hac sententiâ regimini regularium prælatorum subtractus. Secus tamen de ejecto pro certo tempore ad tiores, utpote manente subiecto dictis prælatis, Sanch. *à n. 25.* Secundò quòd parentes irritare nequeant vota realia filiorum puberum, postquam hi effecti sui juris: ne-

que vota personalia filiorum impuberum post pubertatem confirmata, utpote ratione confirmationis subducta jurisdictioni parentum, non secus, ac si tempore pubertatis de novo emissa. Sanch. *l. c. n. 12.* Suar. *l. 6. de voto. c. 6. n. 11.* Castrop. *n. 4.* Secus est de votis impuberum non confirmatis post pubertatem vel emancipationem, ut contra Sotum, Rosell. Aragon. & alios. Quorum sententiam probabilem censet Sanch. *l. c. n. 4.* docent Idem Sanch. *n. 9.* citatis Cajet. *2. 2. quest. 89. a. 5.* Suar. *l. c. c. 6. num. 8.* Azor. *l. c. cap. 17. quest. 7.* Bonac. *d. 4. quest. 2. de votop. 7. §. 2. n. 19.* Valent. *2. 2. d. 6. quest. 6. p. 6. q. ult.* & aliis, ex e ratione, quòd occasio concedendi parentibus potestatem irritandi vota impuberum fuit, ut illis quòd ad obligationem contractam in ætate illa debili & infirma, cui infirmitati satis provisum non esset, si post pubertatem remanerent stricti obligatione contracta in ætate illa infirma, dum parentes non possent pro tunc illa eorum vota irritare. Tertiò pari ratione sequitur, quòd curator irritare nequeat vota personalia emissa à minore in ætate puerili, confirmata ab illo post pubertatem. Secus tamen, si ea tunc confirmata non sint, ut probabilis contra alios censet Castrop. *l. c. n. 6.* cum Sanch. *n. 15.* Laym. *l. c. c. 17. n. 11.* Lesf. *l. c. d. 14. n. 83. in 2. edit.* eò quòd curator patri succedat in gubernatione filii & potestate, quæ patri convenire debebat eo tempore, si vixisset. Huic autem secundum dicta compete- bat pro illo semper irritare vota taliter emissa postea non confirmata. Et licet curator directè solum gaudeat potestate curandi res minoris, indirectè tamen etiam gaudet potestate curandi personam illius, ratione cujus indirectè potestatis potest irritare dicta ejus vota. Castrop. *l. c. idem n. 7.* dicens de matre, si curatrix est; secus, si illud officium non exerceat; cum matri, qua mater est, nulla filii puberis conceditur gubernatio, neque quòd ad ejus personam, neque quòd ad bona. Sanch. *l. c. n. 17.* plura de potestate parentum irritandi vota filiorum vide *quest. post hanc 3.* Quartò maritum non posse tempore divortii irritare vota emissa ab uxore ante divortium, etiam tunc non confirmata quia uxor pro tempore divortii eximitur à subjectione mariti. Poterit tamen is ea irritare divortio cessante, ut pote pro tunc per reconciliationem redeunte ad pristinum statum. Uti etiam tunc irritare potest vota emissa ab uxore tempore divortii vel ante illud, sed post illud confirmata. Sanch. *l. c. n. 18.* Castrop. *num. 8.* Quintò dominum non posse vota servi emissa tempore servitutis, nec tunc à domino irritata irritare post concessam ei libertatem. Quia pro tunc non est amplius dominus sed persona particularis. Neque servus tempore servitutis vovet sub hac conditione: si placuerit domino quatenus Petrus est, sed quatenus dominus est. Lesf. *l. c. num. 86.* Sanch. *num. 32.* Suar. *l. c. cap. 6. num. 11.* Castrop. *num. 9.* contra Valent. Porro vota tempore subjectionis emissa cessante subjectione confirmari non censentur per approbationem parentum utpote quæ neque supplet imbecillitatem iudicii impuberis voventis, nec privat parentem potestate gubernativa filii. Neque confirmari censentur ex eo quòd vovens voluerit ea exequi cum ea voluntas non immutet obligationem ante contractam, quamvis illi etsi infirmæ annexa est Azor. Valent. Lesf. *LL. cit. Suar. l. c. num. 12. & 13.* Castrop. *num. 10.* Sed confirmari censentur, quando vovens conscius infirmitatis priorum votorum, vult se obligare firmiter & irre-

irrevocabiler, & ac si se illis nunquam obligasset, quæ talis voluntas æquivalet novæ emissioni votorum vel etiam confirmantur per hoc, si vovens immemor priorum votorum ea denuo emitteret; utpote quæ emissio à priore est omnino independentis, Less. Suar. Sanch. Castrop. *ll. cit.*

3. Resp. tertio: non extenditur potestas irritatoria ad vota mandata jam executioni, ut patet; cum enim votum mandatum executioni hoc ipso cesset, non est capax irritationis. Et si votum executioni mandatum est reale, non potest superior rem traditam revocare, utpote quæ per traditionem redacta jam est sub dominio alterius. Sed neque se extendit ad vota translata in heredem voventis, tum quia superior voventis non est superior hæredis; tum quia hæres non obligatur ex voto, sed ex iustitia, ex contractu tacito; obligationes autem ex iustitia irritabiles non sunt, Sanch. *l. c. c. 24. n. 57.* Castrop. *l. c. §. 6. n. 3.* Neque ad vota emissæ tempore quo vovens erat sui juris extendi potest potestas irritativa directa. Quia illa solum vota vi illius potestatis quæ sub ejus beneplacito fuerunt emissæ; vota autem superiorem non habentis sub nullius beneplacito emittuntur. Indirectè tamen irritari possunt, quatenus superveniente potestate dominativa, vi illius impediti potest eorum executio in quantum ei præjudicat. Castrop. *l. c. §. 4. n. 1.* Atque ita vota uxoris tempore libertatis emissæ suspendi & sic indirectè irritari possunt à superveniente ei marito, quatenus ei præjudicant, non aliter. Azor. *l. c. c. 17. q. 14.* Valent. *l. c. Sayr. l. c. l. 6. c. 10. n. 11.* Castrop. *l. c. n. 3.* Neque extendit se ad vota conditionalia emissæ tempore libertatis, quorum conditio tempore subjectionis implenda, si conditionis appositio non sit libera voventi, vel quia ex voluntate alterius dependet, vel casu contingit, eò quòd tunc tota illius voti obligatio ante subjectionem contracta sit, Secus, si conditio ex libera voventis voluntate dependet, eò quòd tunc reputandum sit votum illud factum tempore subjectionis. Ita Castrop. *l. c. p. §. n. 4.* quem vide.

Quæst. 879. Qualis irritatio fieri possit.

Resp. primò sit irritatio dum superior cognitò voto subdito absolute sine ulla temporis limitatione negat licentiam illud exequendi. Sanch. *l. c. c. 25. n. 32.* Less. *l. c. n. 72.* Castrop. *l. c. p. 4. n. 1.* Siquidem omnia subditorum vota, si sint de rebus fieri prohibitis sine licentia, necessario habent hanc conditionem: Si superior licentiam dederit: si sint de rebus aliàs licitis, hanc conditionem imbibunt; nisi superior contradixerit, adeoque hac conditione deficiente, sive superiore negante licentiam vel contradicente votum absolute cessat. Ut cum D. Th. 2. 2. q. 88. a. 8. ad 4. Sanch. *l. c. c. 26. à n. 4.* Suar. *l. 6. de voto c. 1. n. 9.* Castrop. *l. c. dicitur autem: cognitò voto:* Si enim ignarus voti, seu materiam promissam esse sub voto, neget licentiam ad illud exequendum, censeri non debet illud irritasse; cum irritatio sit actus voluntarius, qualis esse non potest incognito objecto. Sanch. *l. c. n. 23.* Less. *l. c. Valent. l. c. g. 2.* Suar. *l. c. c. 7. n. 13. & 14.* Castrop. *n. 2.* Dicitur quoque: *negat absolute:* Si enim neget pro determinato tempore dicendo, nolo ut facias modò, non est irritatio, sed suspensio pro illo tempore, quo elapsio tenebitur vovens exequi votum, nisi forte votum fuerit de re illi tempore annexum v. g. de jejunando proxima vigilia Corporis Christi. Quia tunc vo-

tum non tam irritatione extingueretur, quam cessatione materia.

2. Resp. secundo: ut irritatio procedens à potestate dominativa fiat validè, non exigitur causa, quia, ut dictum, solum deficiente consensu vel posita contradictione cessat obligatio. Secus est, si irritatio procedat ratione jurisdictionis; quia hæc irritatio fit medio præcepto seu lege imposta, pugnantem cum executione voti, lex autem seu præceptum imponi nequit sine jurisdictione. D. Th. *l. c. a. 12. ad 2.* Sanch. *l. c. c. 24. n. 7.* Suar. *l. c. l. 6. c. 1. n. 9.* Castrop. *l. c. n. 4.* posse quoque irritationem fieri iuste seu licite sine causa, docent Azor. *l. c. q. 5.* Sylv. *v. votum. 4. q. 6. d. 6.* Pont. *L. 10. de mat. c. 17. n. 14.* eò quòd superior quòdam negandum suum consensum vel contradicendum; in qua negatione vel contradictione consistit irritatio, nullo vinculo astringatur, sed sit omnino liber & utatur suo jure. Verum rectius sentire videntur Sotus, de *just. L. 7. q. 3. a. 1.* Less. *cit. a. 40. n. 70.* Sanch. *l. 4. c. 24. n. 13.* Laym. *l. c. c. 7. n. 13.* Castrop. *l. c. n. 5.* Valent. Suar. superiorem peccaturum saltem venialiter si absque iusta causa votum irriter; eò quòd sic exercendo potestatem suam irritativam, abutatur ea contra finem illius, dum ea concessa vel in utilitatem voventis, ut est data Prælati religiosi, vel in utilitatem ipsius irritantis, ut est dominorum, vel in utilitatem utriusque, ut est conjugum: ad hæc videatur esse contra rationem, superiorem absque aliqua causa impedire voluntatem subditi votum confirmatam in bonum, dum potius ratione superioritatis teneatur promovere bonum spirituale subditi.

3. Resp. tertio: potest fieri irritatio subdito nolente illam, seu contradicente; quia in usu hujus suæ potestatis superior non dependet à voluntate subditi; cessaretque hac ratione conditio obtinendi beneplaciti superioris, necessaria ad contrahendam obligationem, si eo non obtento, vel contra illud remanere possit in sua obligatione. Suar. *L. 6. de voto c. 1. ad finem.* Sanch. *cit. c. 24. n. 25.* Sayr. *L. 5. c. 8. n. 6.* Castrop. *l. c. n. 6.* His non obstante, quòd irritatio non minus sit beneficium, quàm commutatio voti, & dispensatio in eo, quæ propterea invito exhiberi non possunt. Nam commutatio non ideo præcise, quia est beneficium, invito vovente fieri nequit, sed quia necessario requirit consensum & acceptationem; cum sine illis obligatio prioris voti in aliam materiam transferri nequeat. Dispensatio etiam & irritatio sint quidem beneficia, non tamen positiva, sed privativa, quæ per se acceptationem non requirunt, ut Castrop. *l. c.* adhæc dispensatio uti & irritatio sæpe bono communi necessaria sunt, quin & ipsi obstricto voto, etsi is non cognoscat, adeoque ei non consentienti exhiberi possunt.

4. Resp. quarto: in dubio tenente se ex parte irritantis, dum nimirum dubitatur, num is sit verus pater, legitimus tutor, curator, prælati, maritus, dominus, fieri potest irritatio, si sint in possessione irritandi; quia in dubio judicandum est pro possessore. Secus est, si non sint in possessione; quia absque possessione certus titulus non habetur, quo usus potestatis irritativæ firmetur & honestetur Sanch. *l. c. c. 23. n. 15.* Castrop. *cit. p. 4. n. 8.* In dubio quoque tenente se ex parte voventis, fieri potest irritatio à superiore, certò habente potestatem irritativam; cum usu juris certi privari non debeat ob rationem dubiam. Sic pater, tutor, curator, maritus habentes certam potestatem irritandi vota omnia filii, impuberis, pberis, uxoris, ea irritate poterit, dum dubium est fuisse emissæ tempore, quòd hi sui juris erant.

Idem est, dum vovens dubitabat, num vota à se emissa tempore inhabili, confirmata sint tempore habili; cum confirmatio, utpote quid facti non præsumatur. Cujus contrarium est, dum dubium est, num filius; servus, uxor habentes bona propria voverint Eleemosinam ex bonis propriis, quia præsumendum est, voventem se voluisse obligare firmiter, præsumendum est vovisse eleemosinam ex bonis propriis. Ita Castrop. n. 9. citatis Sanch. Suar. & aliis, hæc pluribus exemplificans, quæ vide. De cætero si superior de facto irritat votum, quod irritare non poterat, si veritas constaret, vel quia non est verus superior, vel quia votum fuit confirmatum, irritatio nulla est, quocumque tempore deprehendatur esto error suppleat jurisdictionem, non tamen dominationem. Castrop. n. 10. cum Sauch. cit. n. 32. n. 16. & Bonac. cit. d. 4. q. 2. p. 7. §. 2. n. 32.

5. Resp. quinto; potest fieri irritatio potestate delegata, absque eo, quod delegato communicetur dominium vel jurisdictione. adeoque tantum nomine alieno seu nomine procuratorio, & vices alterius gerentis, non ita contrahi potest matrimonium per procuratorem, etsi hic matrimonii contrahendi capax non sit, & procurator nomine domini contradicere alienationi factæ ex bonis ejus. Castrop. n. 11. cum Less. cit. c. 40. n. 133. Suar. cit. c. 7. n. 17. Sanch. cit. c. 24. n. 54. quietam n. 53. quod quando superior non vult per se irritare vota, possit illud per alium, dicendo se irritare illa vota, quæ alius tertius irritanda judicaverit.

Quest. 898. Superiores regulares circa irritanda vota suorum quid possint?

1. Resp. præter dicta q. penult. n. 1. & 2. primò: irritare non tantum possunt vota suorum, quæ eorum jurisdictionem & religionem gubernationem impediunt, ut censent Cajet. 2. 2. q. 88. a. 8. dubit. Palacios, Armil. & plures alii citati à Suar. quorum sententiam probabilem dicit Less. dum docent, religiosos non ita subiectos Prælati, quin possint aliquam obligationem regulæ statuique religioso consentaneam subire independentem à prælatorum voluntate; Verùm etiam omnia alia eorum vota Azor. l. c. c. 17. q. 16. & 17. Suar. L. 6. de voto c. 7. n. 3. Sanch. L. 4. c. 33. à n. 4. Laym. l. c. c. 7. n. 6. concl. 3. Castrop. l. c. p. 8. n. 2. potuisse enim Pontificem ut melius religiosi gubernarentur voluntatem eorum ita subicere prælati, ut absque eorum consensu nihil firmiter voverent, extra dubium est, non secus ac qualibet respublica, ut immaturo pupillorum judicio provideret, sic eorum voluntatem parenti aut tutori subicere potuit, ut in eorum arbitrio esset, vota pupillorum firmare vel cassare, uti & contractibus suorum civium eas condiciones apponere, quibuscum & non aliter obligare persisterent. Quòd autem Papa sic fecerit, probat praxis & usus religionum, ut Less. n. 75. Sanch. cit. c. 24. n. 30. Vasq. 1. 2. d. 165. c. 4. n. 29. Laym. Suar. Bonac. Castrop. LL. cit. Excipiuntur nihilominus vota statum religiosi constituenta, qualia sunt vota castitatis, paupertatis, obedientiæ, quæque statui illi annexa sunt, quale in societate est votum ingrediendi societatem; hoc est, suscipiendi gradum, qui præposito generali visus fuerit. Item votum solenne obediendi summo Pontifici, aliæque vota simplicia, quæ professi emittunt; hæc enim vota nullatenus irritare possunt Superiores regulares. Sanch. L. 4. c. 33. n. 5. Laym. l. c. c. 6. n. 7. assert. 3. Castrop. l. c. n. 3. Excipitur item votum ingrediendi re-

ligionem strictiorem, cujus executionem sicut impedire nequit prælatus, ita nec illud irritare potest. Nav. Consilior. L. 3. cons. 30. Less. l. c. n. 75. Laym. Castrop. LL. cit. Suar. L. 6. de voto c. 7. n. 9.

2. Resp. secundò: potestate hac irritativa gaudent omnes illi, quibus religiosus ob religionis statum subiectus est. Quales sunt Generalis, Provincialis, visitator provinciæ, prior seu rector collegii ut habet communis. Non verò vice-superiores, qui in societate vocantur Ministri; cum verè superiores non sint (etsi nomine superiores veniant) siquidem non nomine proprio, sed alieno imperant, & in virtute obedientiæ præcipere nequeunt, nec à peccatis absolvere, nisi quando Prælatus à loco conventus abest. Quamvis tamen sæpe executionem voti impedire possint, occupando subditum, qualiter eum occupare possent, si nullo voto obstrictus esset. Ita Sanch. l. c. n. 16. Suar. l. c. n. 17. Castrop. n. 5. Quod spectat Abbatissas & Priorissas, absolute negant illis potestatem irritativam votorum; cum ea non egeant, dum moniales habent Prælatos regulares, quibus subijciuntur, ac insuper jurisdictione spirituali careant, ut alii relatis Sanch. L. 6. Sum. c. 1. n. 27. Plures contra absolute iis concedunt eandem potestatem irritativam, quam habent Prælati respectu suorum religiosorum; eò quòd illis non secus ac aliis Prælati emittatur votum obedientiæ. Ita Suar. cit. L. 6. c. 7. in fine. Sanch. L. 4. de voto c. 33. n. 19. Less. l. c. n. 133. Sayr. L. 6. c. 10. n. 13. apud Castrop. n. 7. qui tamen ipse cum Azor. l. c. c. 17. n. 3. in fine. Probabilis putat posse eas irritare sola vota, quæ respiciunt materiam concernentem domesticam & politicam gubernationem in Ordine ad bonum temporale, utpote quæ solà gaudent.

3. Resp. tertio: tametsi vota novitorum Prælati regulares irritare non possunt; quia adhuc sunt sui juris, & nulli ex voto obedientiæ subiecti, ut cum communi Nav. in sum. c. 12. n. 65. Azor. l. c. q. 20. Less. l. c. n. 80. Sayr. l. c. n. 15. Suar. l. c. n. 11. Laym. l. c. c. 7. n. 9. Sanch. L. 4. c. 33. n. 28. Castrop. l. c. n. 10. Possunt tamen omnia eorum vota suspendere, quæ onera religionis & novitatus difficiliora reddunt, ne ob hanc difficultatem minus apti religioni judicentur, & ipsi religio displiceat Sanch. n. 32. Laym. Less. LL. cit. quin &, ut Castrop. cum Sanch. n. 37. Sayr. & Less. LL. cit. Si vota eorum nimis aggravent onera religionis, sive per se, sive ratione subiecti, ipso jure suspensa erunt, utpote impeditiva boni, nempe liquidi religionis experimenti. Imò qualibet vota tam personalia quam realia posse ac ipso novitio commutari in opera & exercitia novitatus determinata nempe in has penitentias & orationes, asserit Castrop. ita tamen, ut delerens religionem obligatione prioris voti obstringatur; cum credendum sit illum pro eo tempore tantum commutationem fecisse.

Quest. 899. Qualiter parentes irritare possint vota filiorum & qui in ordine ad hoc veniant nomine parentum & filiorum.

Resp. præter ea, quæ de hoc dicta quest. antepenult. potest pater vota omnia sive realia, sive personalia filii impuberis, etiam si doli capax irritare; cum ea aliter emitti non poterint, quam sub beneplacito patris; jure sic disponente, fuit

fundatio in præsumptione imbecillis usus rationis filii, qui etsi aliquando perfecto usu rationis polleat, id per accidens est, & potestatem patris non immittit. Ita Arg. c. 1. § 2. 20. q. 2. Suar. L. 6. c. 6. a. n. 1. Sanch. l. c. c. 35. n. 7. Less. l. c. n. 82. Laym. l. c. c. 7. n. 10. Castrop. l. c. p. 7. n. 4. Potest quoque vota filii puberis (qualis dicitur ab anno 14. ad annum 25.) quæ suæ administrationi & gubernationi domesticæ præjudicaverint, non alia, irritare eò quòd adeptà pubertate præsumatur habere paternam discretionem, adeoque quò minus ea irritare possit, non obstat, nisi materia præjudicans fuerit dictæ gubernationi, qualia ubi fuerit, eò ipso irritare potest votum filii, quippe quod necessàriò ad sui valorem imbibitam habet hanc conditionem: nisi parenti attulerit præjudicium. Neque huic potestati irritatiuæ paternæ subrahuntur vota iuramento firmata, ut cum Suar. l. c. n. ult. & Sanch. L. 4. c. 35. n. 62. Castrop. l. c. n. 9. Hinc contra irritare non potest pater filii puberis vota castitatis, ingrediendi religionem, suscipiendi ordines, quia in his filius est sui juris. Item neque vota suscipiendi moderata jejunia, obeundi communionem, & similia, quia hæc gubernationi non obstant. Secus est de voto peregrinationis diuturnæ, & absentis, quia obstat paternæ curæ, quam cum filio habere debet, dum est sub ejus potestate. Less. n. 85. Sanch. l. c. n. 15. Castrop. l. c. n. 10. Sed neque irritare potest vota realia de bonis, quorum filius dominium & administrationem habet, ut sunt bona castrensia, & quasi castrensia, utpote in quorum alienatione filius est sui juris, & patri præjudicare nequit juxta L. filius familias. ff. de donat. Suar. l. 6. de voto c. 5. n. 4. Sanch. l. c. n. 23. Azor. l. c. c. 7. q. 17. Sayr. l. c. c. 10. n. 25. Castrop. n. 11. Idem est de bonis filii adventitiis, quorum nec usum fructum, nec administrationem habet pater, sed filius post annum 25. juxta Auth. ut liceat. matri. vers. Sed autem. Ubi autem filio in minore ætate constituto, pater bonorum illorum administrationem non habet, vel quia non vult ea administrare, vel quia filio sub ea conditione, ut non administrarentur à patre, relicta sunt, potestas irritandi ea vota, non patri, sed curatori competit, Sanch. l. c. n. 31. Castrop. n. 12. Ac denique filii puberis à patria potestate egressi, utpote sui juris, & patri non subiecti tam quòdam personam, quam quòdam administrationem bonorum, Castrop. n. 13. liberatur verò filius à potestate patria primò per hoc, quòd ipse aut pater ejus profiteatur in religione Covar. c. 2. de testam. n. 8. Molin. tr. 2. de just. d. 140. vers. utrum autem. Sanch. l. 4. c. 35. n. 44. Castrop. cit. p. 7. n. 2. Secundò si eligatur in Episcopum. Auth. sed Episcopalis dignitas, §. ult. c. de Episc. & Cler. Tertio si eligatur & administrare incipiat aliquam earum dignitatum de quibus L. ult. c. de decurion. Quarto, si pater vel filius servus efficiatur §. si ab hostibus Inst. quib. mod. jus patr. potest., solvitur. Quintò per mortem patris naturalem vel civilem. §. cum autem. Inst. quib. mod. Sextò patre vel filio labente in hæresin. cit. §. cum autem. Septimò per emancipationem. §. præterea Inst. quib. mod. L. ult. c. de emancip. liberor. Econtra non eximitur filius à patria potestate ratione ætatis etiam post annum 25. neque pater perdit usum fructum & bonorum administrationem. Less. L. 2. c. 42. n. 12. Suar. L. 6. de voto c. 5. n. 12. Sanch. l. c. c. 35. n. 29. Castrop. l. c. aliique apud illum cum Gloss. in L. fin. §. pupill. ff. de v. o. neque solvitur ratione Ordinis etiam præbyteratus Covar. in c. quia nos, de testam. n. 5. Sanch. n. 37. Castrop. l. c. neque per contra-

ctum matrimonium, saltem jure communi. Sanch. n. 31. Castrop. l. c. & alii apud illum. Arg. L. 1. § 2. c. de bon. qua liber.

2. Resp. secundò sub nomine parentum in ordine ad irritanda vota prolium, non venit mater; quia vivente Patre neque familia, neque bonorum filii administrationem habet juxta §. fœmina Inst. de adop. Potest tamen executionem voti suspendere, præcipiendo filio ne exequatur. Suar. l. c. c. 6. n. 21. Sanch. l. c. n. 78. Castrop. n. 7. quin & mortuo, amente, vel longissime absente patre irritare potest vota filii impuberis, si ei datus non sit tutor aut curator, nec superest ex patre avus, qui loco patris succedat; non quia tutrix est (nam tutelam ob mortem mariti ipso jure non habet, etsi eam petere possit. Auth. matri & avia. c. quand. mul. tutel. off. fungi potest.) Sed quia ipse jure naturali ei datum, impuberum gubernare, patre, avo, tutore deficientibus. Sanch. n. 76. & 79. Laym. l. c. c. 7. n. 10. Sa. V. voti irritatio. n. 2. Sayr. l. c. c. 10. n. ult. Castrop. l. c. Si tamen minor careat curatore, mater quæ talis vota illius irritare nequit; siquidem id competit solum patri, dum filius est sub ejus potestate, filius autem pubes non est sub potestate matris, quatenus mater est Sanch. l. c. n. 77. Suar. L. 6. n. 77. Suar. L. 6. c. 5. in fine. Castrop. n. 15. uti nec matri competit ullatenus irritare vota filii etiam impuberis, si ei datus tutor vel curator, utpote quibus tunc competit personæ & bonorum administratio. Sylv. v. volum. 4. q. 2. d. 1. Azor. l. c. q. 7. Sanch. cit. n. 78. Suar. l. c. n. 22. Castrop. n. 7. Unde

3. Resp. tertio: nomine patris in omnium sententia venit tutor, utpote patri ex dispositione juris subrogatus. Idemque est de curatore minoris, ut Castrop. n. 14. & si plures sint tutores aut curatores, penes quemlibet illorum est integra potestas irritandi vota pupilli, aut puberis minoris. Bonac. l. c. n. 25. in fine. Sanch. c. 25. n. 70. Castrop. l. c. non tamen nomine patris, hoc & aliis ascendentibus, & tutore deficientibus, venit herus vel magister, ut probabilius cum Sanch. n. 84. Bonac. d. 4. q. 2. p. 7. §. 2. n. 18. censet Castrop. n. 8. eò quòd potestas dominativa ad irritationem votorum requisita nec jure naturali, nec positivo illis asseratur. Contrarium tamen valde probabiliter sentientibus Less. L. 2. c. 4. n. 82. Suar. cit. c. 6. n. 23. Sayr. l. c. n. 18. aliisque gravibus DD. ob pietatem & æquitatem, ut nimirum impuberis imprudentiæ in votendo hac ratione consulatur. De cætero minoribus in votis competere nequit constitutio in integrum, uti ea illis competit in aliis contractibus, siquidem ea locum habet in contractibus ideo, quia invenitur in eis deceptio & defectus voluntarii, quæ contingere nequeunt in votis; cum ea sint plene voluntaria. Sanch. n. 85. & 86. Castrop. n. 16.

4. Resp. quarto: nomine filiorum veniunt quoque naturales & spurii respectu illius, de quo moraliter constat esse filios illius, eò quòd, licet pater non habeat potestatem civilem gubernandi tales filios, habeat tamen naturalem potestatem, ut filii in votendo imbecillitati consulat, Sanch. cit. c. 35. n. 82. Castrop. cit. p. 7. n. 5. qui tamen id ita intelligunt; si nullus adsit tutor, cui id aliàs competit, cum sub ejus & non sub patris potestate sint tales filii juxta Inst. de patria potest. in principio.

Quæst. 900. Conjuges qualiter irritare possint vota.

Resp. præter dicta de hoc quæst. ante hanc quarta. quamvis omnia vota uxoris emissa stante ma-

tri-

trimonio irritari posse à marito, ut levitati & inconstantia mulierum in voto consulatur, valde probabiliter teneant Sotus Sanch. & alii apud Castrop. *l. c. p. 6. n. 1.* Videntur tamen sentire probabilius Nav. *in sum. c. 12. n. 64.* Valent. *2. 2. d. 88. d. 6. q. 6. p. 6.* Azor. *l. c. c. 17. q. 12.* Less. *l. c. n. 89.* Suar. *L. 6. c. 4. n. 2.* Laym. *l. c. c. 5. n. 12.* Ponc. *L. 10. de mar. c. 17. n. 3.* Bonac. & alii quos citat & sequitur Castrop. *l. c. n. 2.* maritum posse irritare sola vota uxoris, quæ usui matrimonii, educationi prolis & gubernationi domesticæ præjudicant; ex ea ratione, quòd neque ex natura rei; neque ex jure positivo efficaciter colligatur, uxorem subditam esse viro in actionibus personalibus, quæ illi usui, educationi, gubernationi non præjudicant. Secundum quam sententiam maritus directe non potest irritare vota uxoris de operibus præceptis, audiendo facto, jejunio &c. posse tamen si sic exigat gubernatio domestica illorum votorum executionem suspendere, præcipiendo opera incompossibilia ut Less. Suar. *LL. cit.* Castrop. *l. c. n. 4.* quòd attinet votum castitatis, posse illud emissum ab uxore absque viri consensu etiam ante consummationem matrimonii; quin & emissum de licentia mariti irritari sequitur ex sententia Sanch. & aliorum, ut videre est apud Castrop. *n. 5.* Contrarium secundum suam sententiam Castrop. nimirum non esse irritabile quatenus continet obligationem non petendi debitum & abstinendi à delectationibus venereis; cum secundum hanc partem non præjudicat marito, quæ tamen obligatio etiam cessabit pro tunc, quando maritus agere ferret, semper se debere petere & ita minuatur amor, excitaretur discordia, ut cum Laym. *l. c. c. 7. n. 16.* Castrop. *cit. n. 5. in fine* quatenus verò continet obligationem reddendi debitum, non eget irritatione; cum ad hunc effectum propter præjudicium mariti extendi nequeat. Dum verò mutuo consensu uterque conjux vovet castitatem, non posse illos sibi vota irritare & ad pristinum statum redire de communi sententia DD. negat Castrop. *n. 6.* citatis quam plurimis, quem vide, quòd spectat ad votum castitatis & religionis implendum pro tempore matrimonii soluti, etsi in sententia Sanch. irritari possint à marito, eò quòd dominus sit voluntatis uxoris, rectius tamen sentit Castrop. *n. 8.* contrarium, ex eo, quòd neque executio, neque obligatio illius præjudicium aliquod afferat marito, de votis factis ante contractum matrimonii & tempore divortii dictum est supra. De voto religionis emissio à conjuge dicendum, illud irritationi obnoxium non esse in omnibus casibus, in quibus impleri potest, altero conjuge invito, quia ei tunc non præjudicat, cum executione hujus voti separentur conjuges à mutua cohabitatione & obligatione reddendi debitum. Ita Sanch. *L. 9. de mat. d. 40. n. 21.* & *L. 4. sum. c. 34. n. 16.* Less. *l. c. n. 94.* & Gl. Castrop. *n. 7.*

2. Resp. secundò: uxor ea solum mariti vota irritare potest, quæ sibi præjudicant; cum vir subijci non possit uxori quòd ad voluntatem, sed solum quòd ad materiam voto promissam. Suar. *L. 6. de voto c. 4. à n. 8.* Sanch. *cit. c. 34. n. 20.* Less. *l. c. n. 98.* Ponc. *de mat. L. 10. c. 17. §. 2. n. 18.* Castrop. *n. 9.* Sic irritare potest votum longæ peregrinationis (excepta peregrinatione Jerosolomytana in subsidium terræ sanctæ;) immoderatæ abstinentiæ, nimiarum precum & similibus, quia obstant mutua cohabitationi, & obligationi reddendi debitum. Sanch. *n. 21.* Suar. Less. Castrop. *LL. cit.* de voto mariti non petendi debitum, quòd ab uxore irritari possit, affir-

mant Laym. *l. c. c. 7. n. 16.* & alii, eò quòd hac ratione uxor cogatur semper petere debitum, quòd nimis onerosum & verecundiæ mulierum contrarium, Negant è contra Sanch. *l. c. n. 27.* Less. *n. 99.* Ponc. *n. 18.* Castrop. *l. c. n. 10.* eò quòd obligatio mariti ad non petendum debitum non cedat in præjudicium uxoris; cum non retrahat eam à petitione, sed potius sit occasio liberius petendi, dum scit meritum impeditum esse ad petendum; sed neque ut contra alios Castrop. in hoc casu maritus necesse habet, se aliquoties offerre uxori paratum ad reddendum, ut sic tollatur verecundiæ; cum uxor ad talem oblationem actualem maritum obligare nequeat, sed sufficiat ut se offerat ad reddendum, quamprimum minimo indicio suæ voluntatis petit. Ad oblationem verò habitualement quòd spectat, maritus semper debeat esse paratus. De cætero votum continentia vel non petendi debitum emissum absque alterius conjugis beneplacito regulariter illicitum & indiscretum esse, tum quia id alteri molestum, tum præcipue ob periculum violationis, notat cum Lessio & aliis Castrop. *n. 11.*

Quest. 901. An & qualiter domini irritare possint vota servorum.

Resp. præter ea, quæ de hoc quoque dicta sunt supra, ea sola servorum vota irritare potest dominus, quæ suo obsequio & servitio præjudicant. Suar. *l. 6. c. 3. à n. 1.* Less. *n. 86.* Azor. *l. c. c. 17. q. 9.* Castrop. *l. c. p. 5. n. 1.* Sic irritare nequit eorum vota de rebus præceptis v.g. audiendi missam, communicandi, jejunandi; quia non sunt de materia dominis subiecta quamvis & hæc vota ab iis impediti & suspendi possint præcipiendo servis eo tempore alia opera cum observatione votorum incompossibilia, multoque minus irritare potest vota eorum spectantia ad consilium v.g. moderata jejunia, orationes & quidem votum castitatis nequidem suspendere potest, quippe cujus observatio præjudicare nequit obsequiis domino debitis. Idemque est de votis realibus, si forte servi habeant bona aliqua propria. Sed neque domini seu heri vota famulorum, qui iis operas suas ex contractu locarunt, alia irritare vel suspendere possunt, quàm quæ obligationi ab iis contractæ præjudicant. Obligatio siquidem justitiæ alteri obligationi voluntariæ prævalere debet. Suar. *l. c. n. 6.* Sanch. *l. 4. de voto c. 24. n. 24.* Castrop. *l. c. n. 3.*

Quest. 902. Dispensatio votorum quid sit.

Resp. Dispensatio votorum est ablatio seu remissio totalis obligationis eorum ob justam & rationabilem causam nomine dei facta ab habente spiritualement jurisdictionem in voventem. Dicitur primò: ablatio quòd est loco generis, convenit enim in eo cum irritatione. Dicitur secundò: totalis ablationis: in quo differt à commutatione, cum hæc non tollatur omnis obligatio, sed obligationi priori surrogatur alia obligatio. Dicitur tertio: ob justam & rationabilem causam: Siquidem dispensatio hæc facta à quocunque, etiam à Pontifice sine causa justa & rationabili est illicita & invalida, cum fiat nomine Dei; is autem nullatenus censendus sit consentire in relaxationem debiti sibi sine causa factam; utpote quæ foret irrationabilis, & rectæ gubernationi Ecclesiæ non consentanea. Ita ut Castrop. *tr. 15. d. 2. p. 9. n. 3.* Theologi omnes cum D. Th. *2. 2. q. 88. a. 12. ad 2.* & Juristæ cum Gl. *in c. non est. v. o. adimplere h. t.* Dum autem petens & concedens dispensationem bona fide

existimant esse legitimam causam dispensandi, quæ tamen à parte rei non fuit, valere dispensationem, nec dispensatum teneri, deprehensâ nullitate causæ, redire ad suum votum, satis probabiliter tenent Less. *L. 2. c. 40. n. 119.* Sanch. *l. c. L. 4. c. 44. n. 10.* ex ea ratione, quòd videatur æquitate consonum ad sedandos scrupulos, & pacandas conscientias, rectamque Ecclesiæ gubernationem, ut Deus remissionem suo nomine bona fide factam approbet, & confirmet. contrarium tamen veriùs censente Castrop. *l. c. n. 4.* ob rationem directè contrariam, nimirum id non esse necessarium ad sedandas conscientias, sed sufficiat ad hoc, quod præsumatur justa causa, quoties dispensatio conceditur ex causa, quæ creditur legitima, imò ex causa, quæ dubia est, quâ præsumptione stante dispensatus sit tutus. quòd verò detecta nullitate causæ dispensationis, id non requiritur ad rectam Ecclesiæ gubernationem, neque ad sedandas conscientias expediat, sed potiùs expediat contrarium, ne Deus censetur favere errori. Dicitur quartò: *ab habente spiritualem jurisdictionem in voto.* quia hæc relaxatio, seu dispensatio est actus jurisdictionis ecclesiasticæ spiritualis à Christo concessæ Petro, ejusque successoribus, Matth. 16. illis verbis: quodcumque solveris super terram, erit solutum & in cælis. quæ verba propter generalitatem suam extendunt SS. PP. non tantùm ad vincula culpæ, & pœnæ, sed ad quodcumque vinculum, quale est voti, & juramenti, quod quandoque ad salutem animarum, rectamque Ecclesiæ gubernationem convenit solvi, neque hæc potestas dispensandi est potestas Ordinis; cum nullus Ordo ad hoc ministerium sit deputatus: sed jurisdictionis externæ spiritualis ecclesiasticæ, adeoque non competit nisi personis ecclesiasticis habentibus subditos, eosdemque gubernantibus, ita Less. *l. c. n. 114. & 115.* Sanch. *L. 4. Sum. c. 37. à n. 16.* Ponc. *de mat. L. 8. c. 4. à n. 3.* Castrop. *n. 2.*

Quæst. 903. Causæ sufficientes ad dispensationem quænam sint?

Resp. Primò in genere: sunt eæ, quæ obstant executioni voti; cum enim obligatio exequendi votum cedere debeat in honorem DEI, & utilitatem votentis, censendus non est illius remissioni Deus consentire, nisi adsit causa hanc obligationem impediens, ut cum D. Thom. *l. c.* & communi Castrop. *l. c. n. 5.* sumuntur autem hæc causæ partim ex modo votendi; quia emissum temerè sine sufficiente deliberatione, & voluntario. partim ex materia voti non placente Deo. Sic itaque quod attinet modum votendi causam sufficientem dispensandi præbet defectus maturæ deliberationis, & plenæ libertatis, undecumque is oritur, Sanch. *l. c. c. 45. n. 29.* relatis pluribus aliis, Castrop. *l. c. n. 7.* an verò dum in observatione voti emissi temerè, & sine sufficiente deliberatione non sentitur gravis difficultas, neque præbetur periculum violandi illud, quod utrumque aliàs ex tali indeliberatione oriri solet, talis defectus deliberationis, & inde secutæ plenæ libertatis sit adhuc causa sufficiens dispensandi, non ita convenit inter AA. negant Valent. 2. 2. *d. 6. q. 6. p. 7. in fine.* Suar. *L. 6. de voto c. 17. n. 14.* dum ita expressè ait: licet votum fuerit temerè factum, si tamen non nocet, sed potiùs utile invenitur, non erit illa sufficiens causa tollendi votum, estque ratio hujus lenitentiæ, quòd cessante gravi difficultate exequendi, & periculo violandi illud, *R. P. Lehr. jur. Can. Lib. III.*

nulla adsit causa obstandi illius executioni. affirmant è contra, esse adhuc sufficientem causam non obstante illa facilitate in servando voto, & carentia periculi violationis. Castrop. *l. c.* citatis pluribus aliis ex ea ratione, quòd DD. æquè pro sufficiente causa assignent facilitatem in votendo, & perfectæ libertatis defectu, ac assignant difficultatem in exequendo voto, & periculum violationis, quòdque per se defectus ille libertatis obstat, dum votum emittitur, etsi postea non obstat, cum hoc sit per accidens. quamvis Castrop. *l. c.* cum Suar. *l. c. n. 8.* Sanch. *l. c. n. 28.* notent defectum plenæ libertatis non semper, sed rarò præbere causam ad absolutè relaxandum votum absque ulla commutatione, ac proinde prudentis arbitrio spectatâ voti gravitate, & causâ, ex qua oriatur ille defectus libertatis, desuper judicandum. unde

2. Resp. Secundo in specie: in voto emissio in pupillari ætate ob defectum plenæ libertatis à jure præsumptum, dispensari potest absque ulla commutatione: præsumendum enim est de benignitate divina non tam rigidè obligationem in tenera ætate susceptam ab eo acceptatam, quin Pontifici, aliisque Prælati remiserit illius liberam solutionem. Castrop. *l. c. n. 8.* cum Sanch. *l. c. n. 30.* his non obstante, ut iidem, quòd Papa *in c. 2. h. r.* in voto peregrinationis Hierosolymitanæ emissio à constituto in tenera ætate dispensaverit impositâ gravi commutatione; cum id fecerit non ex necessitate, sed ex convenientia, ne videretur recedere à stylo tunc usitato admittendi commutationem. sic metus mortis incussus ad extorquendum votum, adeoque injustus, etiam levis causam sufficientem præbet integrè dispensandi, ut tradit Sanch. *l. c. n. 32.* Castrop. *n. 9.* conceptus tamen ex infirmitate, naufragio aliave causa ad extorquendum votum non apposita, regulariter non est causa sufficiens dispensandi, nisi aliquando ob nimium affectum vitam conservandi, vel etiam irâ, tristitiâ, aliave passione concitatus votens in votendo fuerit præceptus, in quo tamen casu opus esse aliquâ commutatione censet Castrop. *l. c.* Item error circa causam impulsivam, ejusve cessationem, quia minuit voluntarium, est causa dispensandi, non quidem absolutè, sed additâ commutatione aliqua. Sanch. *cit. c. 45. n. 33. & 34.* Castrop. *n. 10.* Arg. 1. *magna h. r.* Item dubium de intentione sese obligandi, saltem admixta commutatione. Sanch. *n. 39.* Castrop. *n. 11.*

3. Resp. Tertio: causæ sufficientes dispensandi desumptæ ex materia voti, sunt ferè sequentes. prima, si votum spectata communi hominum fragilitate, vel speciali dispositione votentis, sit occasio facilis ruinæ, v. g. votum nunquam peccandi mortaliter, non petendi debitum in conjugatis Sanch. *c. 45. n. 40.* Less. *l. c. c. 8. n. 5.* Castrop. *n. 12.* secunda gravis in exequendo voto difficultas non satis prævisa, quia in eo casu executio non est satis voluntaria, adjunctumque est periculum violandi votum, Suar. *l. c. c. 17. n. 12.* Sanch. *de mat. L. 8. d. 20. n. 18. & 22.* Castrop. *n. 13.* Tertio dubium, num votum sit impeditivum majoris boni; cum stante hoc dubio, incertum, num votum sit gratum DEO. Suar. *l. c. n. 10.* Sanch. *L. 4. Sum. c. 35. n. 36. & 37.* Castrop. *n. 14.* Idem dicentes, si ex dispensatione speraretur etiam sub dubio major votentis utilitas. Quartò impeditio boni communis, ut si judicaretur matrimonium expedire ad sedandam discordiam, stabilendamque pacem alicujus provincie, vel civitatis, possit

posset cum adstricto voto castitatis, vel religionis dispensari, ut ineat matrimonium. Suar. n. 13. Sanch. *L. 4. sum. c. 45. n. 49.* Laym. *l. c.* Castrop. n. 15. Quintò damnum propriæ domûs, vel familiæ; ut dum vovens peregrinationem timet ex sua absentia grave damnum, Suar. Sanch. *LL. cit.* ob conservandam verò illustrem familiam posse quidem dispensari in voto castitatis, & religionis, quia cedit in specialem Ecclesiæ honorem, & protectionem nobilium familiarum conservatio; sed admixta aliqua commutatione, ait cum Sanch. n. 51. Castrop. n. 16. quin & rarò quamlibet ex prædictis causis sufficientem esse, ut integrè & absolute dispensetur, sed miscendam aliquam commutationem, præsertim dum votum grave est, & perpetuum, v. g. castitatis, religionis, peregrinationis Romanæ; cum votum quo gravius, & excellentius est, eò graviorem causam requirat, notat cum Suar. n. 14. Sanch. n. 52. Laym. *l. c.* Castrop. n. 17. quòd si tamen causa aliqua arbitrio prudentis præsumatur sufficiens ad integrè dispensandum, securè posse procedi, ne aliàs si certitudo expectanda, rarò vel nunquam dispensatio concedi posset, & omnia scrupulis paterent; dum vix sufficientia, & certitudo causæ cognoscatur, ait Castrop. *l. c.*

Quæst. 104. Quinam habeant potestatem ordinariam dispensandi in votis.

1. **R**Esp. Omnes Prælati jurisdictionem Episcopalem, vel quasi talem habentes respectu suorum subditorum dispensare possunt potestate ordinaria in eorum votis, exceptis iis, quæ sunt specialiter reservata Papæ; quia sic convenit rectæ gubernationi Ecclesiæ. est communis, & sumitur ex *c. 1. h. t.* Tales proinde sunt Episcopi, Capitulum sede vacante, Legati à latere in suis provinciis, Abbates habentes propriam Diocæsim, Prælati regulares exempti, & ut addit Castrop. *l. c. p. 10.* Summi Pontificis pœnitentiarius, non verò parochus, quia non habet jurisdictionem in foro externo ad dispensandum in votis requisitam, licèt in absentia Episcopi ex recepta consuetudine dispensare possit in legibus jejuniarum, & festorum, ut Suar. *l. c. c. 10.* per totum. Castrop. *l. c.* num tamen in votis suorum Coepiscoporum, seu suffraganeorum dispensare possit Archi-Episcopus, seu Metropolitanus, dubitatur, eò quòd huic illi propriè subjecti non sint, quòd ad spirituale regimen personarum suarum, sed solùm in quibusdam actibus pertinentibus ad externam gubernationem Ecclesiæ suarum, cujus contrarium saltem ex jure probari non posse, ac proinde consulendam consuetudinem, ait Suar. *l. c. c. 11. n. 3.* Et quamvis DD. plures concedant Archi-Episcopo hanc potestatem dispensandi etiam extra tempus, quo suffraganeorum dioceses visitant, nequaquam tamen id ei, etiam dum actu visitat, concedendum tenet Sanch. *l. c. c. 38. n. 14.* eò quòd præter illa, quæ speciali jure ei concessa, nullibi dicta potestas isto tempore dispensandi in istis ei concessa reperitur, sed solùm potestas absolvendi à peccatis.

2. Quod attinet ad Novitios, posse Episcopum (intellige in cujus diocesi in præsentem resident, ut probabilis Castrop. *l. c. n. 2.* cum Sanch. & Bonac. eò quòd ingredientibus religionem cum animo ibi perpetuò manendi, quantum est ex se, acquirant verum ac proprium domicilium) cum illis dispensare in votis, cum, utpote necdum religiosi, ab ejus jurisdictione plene exempti non sint, cum communi defendunt Suar. *l. c. n. 9.* Sanch. *l. c. 39. n. 18.*

Bonac. *d. 4. q. 2. p. 7. n. 28.* & alii quos citat, & sequitur Castrop. *l. c.* Posse quoque cum Novitiis non secus, ac cum professis dispensare eorum Prælatos regulares contra Suar. *l. c.* Azor. *p. 1. l. 11. c. 19. n. 21.* Sayr. *in clav. reg. L. 6. c. 11. n. 92.* probabilis sentire videntur Castrop. n. 3. & quos citat Sylv. *v. Dispensatio q. 14. d. 1.* Henriq. *L. 7. de indulgent. c. 22. n. 7.* Rodriq. *Tom. 1. qq. regul. q. 25. n. 3.* Less. *l. c. n. 133.* Bonac. *l. c. n. 27.* Sanch. n. 13. ex ea ratione, quòd et si eorum Prælari non habeant in eos potestatem dominativam, habeant tamen potestatem jurisdictionis ad integrè eos in suis actibus regendos, ex favore religionis à Pontifice provenientium, neque inconveniens est, novitium à pluribus posse obtinere hoc beneficium dispensationis. Dixi: exceptis votis reservatis. unde sit

Quæst. 905. An & quæ sint vota reservata Papæ, & in quibus casibus ab iis adhuc dispensari possit Episcopus, aut etiam regularis.

1. **R**Esp. Ad primum; Papa tanquam supremo capiti Ecclesiæ subordinata est illa potestas dispensandi Episcoporum, isque illam in actu secundo restringere potest, & actu restrinxit. Vota autem specialiter ei reservata sunt quinque, nimirum castitatis, religionis, peregrinationis Hierosolymitanæ, Romanæ & Compostellanæ ad S. Jacobum, prout sumitur ex *Extrav. etsi dominici. c. 2. de pœnit. & remiss.* Præter quæ vota quinque, et si non dentur alia, ut videre est apud Castrop. *l. c. n. 5.* eorum tamen reservatio, quia præjudiciali juri ordinario Episcoporum, adeoque odiosa, strictè est intelligenda; nimirum de votis his propriè dictis, perfectis, absolutis, determinatis, & quidem quò ad substantiam, non item quoad qualitates vel circumstantias eorum. Reiffenst. *h. t. n. 28.* sic itaque votum reservatum non est, dum quis promittit perpetuam castitatem B. Virgini, vel alicui Sancto, sine reflexione se obligandi Deo; secus si voveret Deo specialiter in honorem B. M. Virginis. Reiffenst. n. 29. citans Gobat. *de votis, c. 1. n. 21.* Item votum tale ex metu, etiam levi injustè incusso emissum, utpote imperfectum; tum quia principaliter non emissum amore virtutis, & obsequii divini; tum quia Pontifex non censetur per reservationes suas fovere iniquitatem, & injuriam illatam aliis, Sanch. *l. c. c. 40. n. 30.* Laym. *l. c. n. 10.* Nav. *c. 12. n. 59.* & alii, quos citat, & sequitur Reiffenst. n. 30. Item vota ista emissà sub pœna, v. g. si iterum fornicatus fuero, voveo religionem; quia & illa non sunt perfecta omnino. Laym. *cit. c. 8. n. 9.* Reiffenst. n. 31. citatis aliis. reservata tamen essent, si quis commissio jam crimine sic voveret, v. g. quia jam toties fornicatus fui, voveo religionem. Vota quoque conditionata de futuro v. g. voveo perpetuam castitatem, si sanitati restituar, nondum impletà conditione, non esse reservata, sentiunt plerique. quin & impleta jam conditione, non esse reservata, eò quòd sint imperfecta, dum principaliter non amore virtutis, & obsequii præstandi Deo, sed desiderio obtinendi, aut declinandi aliquid emittuntur juxta probabilem, & in praxi tutam cam Sanch. Gomez. Sporer & alii à se citatis censet Reiffenst. *h. t. n. 33.* Westn. *h. t. n. 73.* Contrarium cum communiori sententibus apud illum Laym. *l. c. n. 10.* & aliis, eò quòd votum conditionatum, uti & alius quivis contractus, impletà condi-

conditione transeat in absolutum. ad quod tamen respondet Reiffenst. quod quamvis tunc vota transant in absoluta, manent tamen imperfecta ex prima radice, utpote non amore virtutis, & intentione placendi Deo, sed amore boni temporalis, & naturalis principaliter emissa; confirmatque id ipsum exemplo votorum pœnialium. Sed reservatum est votum castitatis temporalis, v. g. ad 10. annos, nec votum non nubendi, non fornicandi, non tangendi mulierem; quia voto castitatis reservato venit sola castitas perfecta, & perpetua. unde etiam communiter DD. inferre ait Reiffenst. n. 35. votum servandj virginittatem non esse reservatum, utpote quod semel violatum amplius servari nequit, dum aliàs castitas violari possit, v. g. delectatione morosa absque eo, quod violetur integritas virginalis, nempe corporalis, ac denique reservata non sunt qualitates, & circumstantiæ votorum, unde si quis vovisset peregrinari Romam pedes, vel ingredi religionem strictiorem, poterit Episcopus cum eo dispensare, ut curru vehatur Romam, vel religionem minus strictam ingrediat. Reiffenst. n. 36. cum communi, ut inquit, aliorum.

2. Resp. Ad secundum: potest in votis aliàs vere reservatis dispensare Episcopus, quando est impedimentum ad eundem Pontificem, & utget gravis necessitas maturandi dispensationem. Nav. in man. c. 12. n. 76. Laym. cit. c. 18. n. 16. Rodrig. regul. 99. q. 63. a. 6. Reiffenst. h. t. n. 37. cum communissima aliorum; præsumitur enim rationabiliter, Papam nolle in tali casu votum esse reservatum, sed contentum, ut tunc recurratur ad loci Ordinarium, ne aliàs animam manifesto exponatur periculo, tales autem causæ sunt, si in voto perpetuo castitatis, ex mora ad eundem Pontificem, instet periculum continentis, quando matrimonium contrahendum dif-

ferri nequit sine gravi sponsi, vel sponsæ eorumve familiz dedecore, v. g. si puella deslorata, prolèraque nascenda infamanda sit, & maximè, si deslorans sit morti proximus, & nisi gravidam ducer, nascenda sint proles illegitimæ, aut orituræ graves discordiæ inter cognatos. Porro potestas & jurisdictionis, quæ in hoc casu utitur Episcopus, non est delegata, qualis ea dicitur, quæ nec ex lege, aut consuetudine, nec ratione officij, sed ex speciali alterius commissione competit, sed ordinaria, cum nullibi in jure talis commissio Episcopis tanquam delegatis facta ostendi possit. Reiff. n. 41. ubi etiam, quod minus rectè hæc Episcoporum potestas dicatur extraordinaria ex eo, quod sit circa casus extraordinariè contingentes; cum etiam circa hos detur vera potestas ordinaria, sicut in præsentem habet hanc potestatem dispensandi ratione officij, vel consuetudinis.

3. Resp. Ad tertium: Confessarii Ordinum mendicantium dispensare possunt in votis, in quibus dispensare possunt Episcopi jure ordinario, imò etiam in reservatis aliàs casibus, in quibus reservata non sunt, ut dictum de Episcopis, ut patet ex privilegiis minorum Dominicanorum, Carmelitarum, & Societatis Jesu. idque etiam si votorum quorundam reservationem sibi specialiter reservaverint Ordinarii locorum, etiam si absolvere nequeant à casibus reservatis Episcopo juxta decretum Alexand. VII. cum aliud longè sit dispensare in votis, aliud absolvere à peccatis. Laym. cit. c. 8. n. 7. quin & privilegiorum in votis verè reservatis, in quibus urgente gravi necessitate, & difficultate recurrendi ad Pontificem, dispensare possunt Episcopi, ut plures apud Reiffenst. n. 40. Contrarium tamen sentientibus aliquibus aliis.

TITULUS XXXV.

De statu Monachorum & Canonicorum regularium.

CAPUT I.

De institutione novæ religionis, transitu conventus totius ad alium, receptione regularium, celebrationis Capitulis, & visitatione eorum, de promotione eorum ad parochias.

Quæst. 906. An licitum instituere novam religionem.

Resp. Non tantum prohibitum instituere novam religionem sine approbatione sedis Apostolicæ, sed etiam eam de facto (hoc est, non jure, nec verè, sed ad speciem tantum, & factum externum declaratum irritam, constat ex c. ult. h. t. & c. unic. c. eod. in 6. idemque colligitur manifestè ex Clem. unic. de voto. & Clem. 1. h. t. & Extrav. unic. h. t. Sayr. Tom. 3. de relig. l. 2. c. 16. n. 9. comprehendunturque sub hac prohibitione, & irritatione omnes congrega-

R. P. Lewr. Jur. Can. Lib. III.

tiones virorum, ac mulierum, quæ in communi sub certa regula ritu & habitu sine Papæ licentia, & approbatione devotionis, vel pietatis causâ vivunt, licet tria vota substantialia religionis non ediderint, adeoque propriè religiosi non sint. Abb. in c. 2. de foro compet. n. 22. in fine. Suar. l. c. n. 22. Pirh. tit. de religiof. domib. n. 33. contra Felin. in c. 10. de constit. n. 1. & confirmatur hæc extensio ex cit. Extrav. unic. dum ibi ea refertur, & Bequinas contra cit. c. ult. h. t. desumptum ex Concilio Lateranensi sub Innoc. III. deliquisse declaratur, Quin etiam dum viri, vel mulieres sub certa forma vivendi, seu regula nullis votis religionis adstricti sine Papæ li-

Ppp 2

centia